

**Силабус курсу
«Педагогіка»**

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітньо-професійна програма Спеціальна освіта (Фізична реабілітація)

Дні занять: середа, четвер ауд. 179, II-III пари
Консультації: четвер, ауд. 72, V пара

Рік навчання: I, Семестр: I-II

Кількість кредитів: 9, 270 год. Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

Кандидат педагогічних наук, доцент **Винничук Олег Теофілович**

Контактна інформація vin_ol@ukr.net +380679502732

Опис дисципліни

Курс «Педагогіка» займає провідне місце у загальній системі психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів (тренерів) у вищих закладах освіти. Він сприяє оволодінню студентами основами сучасної педагогічної науки, формуванню у них професійних умінь і навичок, педагогічного мислення і компетентності. Головне спрямування під час вивчення цього курсу – максимально використати творчий потенціал, активність, самостійність і відповідальність кожного студента у процесі засвоєння теоретичного і практичного матеріалу, формуванні творчої індивідуальності майбутнього педагога.

Вивчення педагогіки в умовах кредитно-модульної технології навчання забезпечує можливість майбутньому фахівцеві стати суб'єктом навчальної діяльності, розширює межі педагогічної творчості, пропонує варіативність змісту, завдань і технологій навчання, забезпечує загальнопедагогічну і професійну підготовку майбутнього вчителя, озброює студентів ґрунтовними знаннями теоретичних основ сучасної педагогіки необхідних для організації навчання і виховання учнів в умовах реформування освіти відповідно до Закону України «Про освіту».

Структура курсу

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання Знати та розуміти наступні дефініції:	Завдання
2/2	Тема 1. Професійна діяльність і особистість педагога. Професійне спілкування у структурі діяльності педагога.	Професійно обумовлені вимоги до особистості педагога. Професійно-педагогічна направленість і педагогічне покликання вчителя. Педагогічна система (структурні компоненти).	Обговорення, дискусія, тести
2/2	Тема 2. Професійне самовиховання майбутнього учителя.	Педагогічний вплив на підсвідомість. Самовиховання – вищий етап процесу виховання. Умови і фактори, що детермінують самовиховання учнів. Рушійні сили самовиховання. Організація самовиховання учнів. Педагогічне керівництво самовихованням учнів.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 3. Виховання, школа і зародження педагогічної думки в державах Стародавнього Світу та середньовіччя.	Виховання та навчальна практика у країнах Стародавнього Сходу. Зародження педагогічної теорії у філософських вченнях древньогрецьких мислителів. Виховання, школа і педагогічна думка у Стародавньому Римі. Розвиток школи, виховання і педагогічних	Обговорення, презентації, тести

		ідей в епоху Середньовіччя і Відродження. Розвиток університетської освіти в епоху Середньовіччя.	
2/0	Тема 4. Шкільництво та педагогічна думка країн Європи у XVII- XIX ст.	Англійська педагогіка XVII ст. Педагогічна концепція Дж.Локка. Французьке просвітництво XVIII ст. Педагогічна теорія Ж.-Ж.Руссо. Проблеми народної освіти у період французької революції кін. XVIII ст. Народна освіта у країнах Західної Європи XVII-XVIII ст. Моніторіальна система БеллЛанкастера. Педагогічні погляди і діяльність Й.Песталоцці. Педагогічна система А.Дістервега. Педагогічна теорія Й.Гербарта.	Обговорення, дискусія, тести
2/2	Тема 5. Виховання, школа і педагогічна думка у стародавніх слов'ян та Київській Русі.	Виховання дітей у східних слов'ян. Виникнення й розвиток письма у східних слов'ян. Велесова книга – перший український літопис. Розвиток освіти й шкільництва в Київській Русі. Педагогічна думка Київської Русі. Розвиток шкільництва в Галицько-Волинській державі.	Обговорення, дискусія, тести
2/2	Тема 6. Розвиток освіти і педагогічної думки в Україні в період піднесення національно-визвольного руху (XVI — перша пол. XVIII ст.).	Загальна характеристика розвитку шкільництва. Виникнення і розвиток братських шкіл в Україні. Зародження вищої освіти в Україні. Перші вищі навчальні заклади в Острозі і Києві. Розвиток шкільництва на терені Запорозької Січі. Особливості розвитку освіти Лівобережної і Правобережної України у 2 пол. XVII- 1 пол. XVIII ст. Розвиток педагогічної думки.	Обговорення, презентації, тести
2/0	Тема 7. Розвиток освіти й шкільництва в Україні у XX ст. Відродження національної системи виховання, школи і педагогіки в період становлення незалежної України.	Педагогічна діяльність і теоретична спадщина А.Макаренка. Педагогічна спадщина Г.Ващенка. Педагогічна діяльність і теоретична спадщина В.Сухомлинського. Демократизація суспільного життя в Україні у середині 80-х років, відродження національної школи. Відродження національної системи виховання, школи і педагогіки в період становлення незалежної України.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 8. Педагогіка – наука про виховання людини. Предмет і завдання педагогіки. Логіка та методи науково-педагогічних досліджень.	Педагогіка у системі наук про людину. Педагогіка як наука про виховання. Виникнення і розвиток педагогіки. Етапи розвитку педагогіки. Предмет педагогіки. Основні категорії педагогіки: навчання, виховання, освіта, педагогічний процес. Понятійний апарат педагогіки. Джерела педагогіки. Основні елементи педагогічного дослідження.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 9. Розвиток, формування, соціалізація і виховання особистості.	Розвиток і формування особистості як педагогічна проблема. Напрями розвитку людини: анатомо-фізіологічний, психічний і соціальний. Поняття про акселерацію та ретрадацію. Види формування особистості: стихійне, цілеспрямоване, самоформування. Різноманітність концепцій про фактори, що визначають	Обговорення, тести, презентації

		формування особистості. Вплив середовища на формування особистості. Суть соціалізації і її стадії. Інститути соціалізації. Механізми і засоби соціалізації.	
2/2	Тема 10. Мета виховання. Виховний ідеал.	Загальна мета і завдання виховання. Поняття про основні напрямки всебічного виховання: розумове, моральне, трудове, фізичне, естетичне. Їх єдність та основні завдання. Мета виховання в сучасній українській школі. Ідеал національного виховання. "Виховний ідеал" Г.Ващенко і його значення для гуманізації виховання.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 11. Педагогічний процес. Технологія цілісного педагогічного процесу.	Поняття про педагогічний процес. Педагогічний процес як система. Структура і основні компоненти педагогічного процесу, його цілісність. Рушійні сили педагогічного процесу і його діалектика. Взаємозв'язок виховання, навчання, освіти і розвитку. Зумовленість виховання і навчання суспільними потребами і умовами.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 12. Процес виховання. Закономірності та принципи виховання.	Виховання як педагогічне явище, його місце у цілісному педагогічному процесі. Виховання як особливий вид діяльності. Поняття виховання, його особливості, специфіка, рушійні сили. Різні підходи до класифікації принципів виховання. Характеристика основних принципів виховання	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 13. Зміст процесу виховання.	Поняття змісту виховання. Проблема змісту виховного процесу у сучасній школі. Сутність та особливості національної системи виховання. Система актуальних виховних завдань. Програма виховання. Характеристика основних напрямів змісту виховання.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 14. Методи та прийоми виховного впливу на особистість.	Поняття про методи, прийоми і засоби виховання. Різні підходи до класифікації методів виховання (класифікації Г.Щукіної, В.Сластьоніна, М.Ярмаченка та ін.). Система методів виховання.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 15 .Виховання особистості в колективі.	Теорія колективу на сучасному етапі розвитку вітчизняної та зарубіжної педагогіки. Колектив як фактор виховання учнів. Поняття про дитячий колектив, його ознаки, функції. Основні типи дитячих колективів. Структура колективу. Загальношкільний і первинний колектив, їх структура. Офіційна і неофіційна структура колективу. Закони життя колективу.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 16. Організаційні форми виховної роботи.	Виховання учнів у процесі навчальних занять. Виховний потенціал уроку. Чинники виховання на уроці: організація	Обговорення, тести, презентації

		уроку, взаємини між його учасниками, матеріальні умови праці, організація та зміст навчальної праці учнів, контроль та оцінювання, психологічна атмосфера на уроці тощо. Позаурочна діяльність у школі.	
2/2	Тема 17. Взаємодія соціальних інститутів у вихованні дітей. Педагогізація сім'ї та громадськості.	Роль сім'ї у вихованні дітей. Сімейно-родинне виховання. Соціально-виховні функції сім'ї. Батьківська сім'я – важливий інститут соціалізації дитини. Сім'я як специфічна педагогічна система. Вимоги до батьків як вихователів. Виховні функції батьків. Умови успішного виховання дітей у сім'ї. А. Макаренко про умови сімейного виховання. Типові помилки сімейного виховання.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 18. Класний керівник у сучасній школі.	Місце класного керівника у системі виховання учнів. Статус класного керівника як організатора і вихователя учнівського колективу. Роль інституту класного керівництва у сучасних умовах. Професійно-педагогічні вимоги до класного керівника. Професіограма особистості класного керівника. Співробітництво та співтворчість як основа взаємодії класного керівника та учнів. Основні завдання та функціональні обов'язки класного керівника. Напрями виховної роботи класного керівника.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 19. Дидактика – теорія освіти та навчання. Сутність процесу навчання.	Поняття про дидактику. Предмет дидактики. Виникнення і розвиток дидактики. методологічна основа дидактики. Функції і завдання дидактики. Об'єкт і предмет дидактики. Основні категорії дидактики: навчання, освіта, самоосвіта, викладання, учіння, мета, завдання, принципи, форми, методи, прийоми, засоби, результати навчання. Галузі дидактики. Взаємозв'язок дидактики та окремих методик викладання. Актуальні проблеми сучасної дидактики.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 20. Інноваційна діяльність у системі освіти. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників в закладів освіти.	Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності. Інноваційні процеси в освіті. Акмеологічний підхід. Поняття “передовий педагогічний досвід”. Критерії оцінки передового педагогічного досвіду. Новаторство у школі. Вивчення, узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду. Впровадження досягнень педагогічної науки у практику навчання і виховання. Інноваційні навчальні заклади. Авторські школи.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 21. Зміст освіти у сучасній школі.	Зміст освіти як засіб розвитку особистості учня і формування його базової культури. Цілі навчання і їх зв'язок з цілями виховання. Проблема формування і реалізації змісту освіти у сучасних	Обговорення, тести, презентації

		умовах. Суть змісту освіти і його історичний характер. Теорії формування змісту освіти. Соціальні вимоги до змісту освіти. Джерела і фактори, що детермінують формування змісту освіти.	
2/2	Тема 22. Методи, прийоми та засоби навчання.	Поняття про методи і прийоми навчання. Історія розвитку методів навчання. Функції методів навчання. Загальні та спеціальні методи навчання. Методи навчання як способи діяльності. Різні підходи до характеристики методів навчання.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 23. Організаційні форми та системи навчання.	Поняття про форми організації навчання. Генезис організаційних форм навчання: індивідуальне та індивідуально-групове навчання, класно-урочна система, белл-ланкастерська система, майгемська система, план Трампа, метод проектів. Становлення та розвиток класно-урочної системи. Характеристика класно-урочної системи. Інші форми організації навчання у школі і поза її межами.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 24. Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів.	Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю учнів – складова процесу навчання. Суть і значення контролю. Компоненти контролю: перевірка, оцінка, облік результатів навчально-пізнавальної діяльності. Мета і завдання контролю. Функції контролю.	Обговорення, тести, презентації
2/2	Тема 25. Технології навчання.	Технологія навчання як нова концепція навчання. Поняття технології навчання. Основні характеристики технології навчання: системність, науковість, концептуальність, відтворюваність, діагностичність, ефективність навчання, його умотивованість, алгоритмічність, інформаційність, оптимальність тощо. Зворотній зв'язок у технології навчання.	Обговорення, тести, презентації

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Бакалавр спеціальної освіти здатний розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної освіти або у процесі професійної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.
ЗК 10.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 11.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ПРН 9.	Прогнозування змін функціональних процесів при емоційних та фізичних навантаженнях; опис біохімічних механізмів енергетичного та пластичного м'язового скорочення.
ПРН 33.	Володіння знаннями психологічних процесів, психічних станів та психологічних якостей особистості, основ соціальної особливості груп і

	колективу.
ПРН 35.	Уміння обирати залежно від ситуації найбільш адекватні інформаційні засоби та канали комунікації зі споживачами та діловими партнерами.
ПРН 36.	Уміння чітко, послідовно та логічно висловлювати свої думки та переконання, вести результативні ділові бесіди, підтримувати гармонійну соціальну мережу ділових та особистісних контактів.
ПРН 37.	Уміння дотримуватися етики ділового спілкування, етичних норм та нормативів суспільної поведінки.
ПРН 38.	Знання професійного дискурсу, термінології свого фаху.

Літературні джерела

1. Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014р. №1556 – VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. №37-38.
2. Закон України «Про загальну середню освіту» [651 – 14].
3. Закон України «Про освіту» від 5.09.2017р. Київ:АЛЕРТА,2018.120с.
4. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді: Наказ МОН України від 16.06.2015 р. № 641 та Заходи щодо її реалізації / [Інтернет-ресурс].
5. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: схвалена Кабміном України 14.12.2016р. №988-Р. / [Інтернет-ресурс].
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року / [Інтернетресурс].
7. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти від 29.06.2006 р. / [Інтернет-ресурс].
8. Положення про загальноосвітній навчально-виховний заклад: Постанова Кабміну України від 27. 08. 2010 р. № 778 зі змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів № 28 від 22.01. 2014 р.
9. Васянович Г. Педагогічна етика: нач. метод. посіб. Львів:Норма, 2005. 344с.
- 10.Вишневецький О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: посіб. Дрогобич: Коло, 2003. 528 с.
- 11.Волкова Н. Педагогіка: навч. посіб. Н.Волкова. Київ:Академія, 2003. 576 с.
- 12.Загальна педагогіка та історія педагогіки: підруч. К.В. Аймедов та ін.[рек. МОН.] Київ:ВД «Слово», 2014.352с.
- 13.Зайченко І.В. Історія педагогіки: у 2 кн. Кн.1. Історія зарубіжної педагогіки. Київ: Видав. Дім «Слово». 2010. 624 с.
- 14.Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2005. 343 с.
- 15.Кузьмінський А.І. Педагогіка: підруч. Київ: Знання, 2007. 447 с.
- 16.Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 415 с.
- 17.Педагогіка: навч. посіб. / З.Н. Курлянд та ін. Харків: Бурун Книга, 2009. 304 с.
- 18.Педагогічна майстерність: підруч. / за ред. І. А. Зязюна. Київ: СПО Богданова А. М., 2008. 376 с.
- 19.Педагогічна майстерність учителя: навч. посіб. / за ред. В. М. Гриньової, С. Т. Золотухіної. Харків: ОВС, 2016. 224 с.
- 20.Скільський Д. Історія зарубіжної педагогіки : посіб. Київ: «Смолоскип», 2011. 376с.
- 21.Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Академія, 2006. 542 с.
- 22.Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: навч. посіб. Київ: Знання, 2006.365с.
- 23.Якса Н. В. Основи педагогічних знань: навч. посіб. Київ: Знання, 2007. 358 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються відповідно до критеріїв якості знань. Перескладання модуля відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються не більше 5 балів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проекту) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (тема 1-7) – робота на семінарських заняттях, тести	20
Модуль 2 (тема 8-19) – робота на семінарських заняттях, тести	30
Модуль 3 (теми 20-25) – робота на семінарських заняттях, тести	30
Підсумковий контроль – тести	20